

Introduzione

Sa citadi

Tortolì s'agatat in sa costa centru orientali de sa Sardigna. Gràtzias a su portu de Arbatassa (Portu), est collegau cun s'Itàlia e cun s'Europa. Est a làcana cun Gelisuli e Lotziorai a nord, cun Biddamanna, Elini e Irbonu a ovest, a sud cun Bari.

Su comunali su est de 40 chilòmetrus cuadraus, belle totu logu paris. Candu pensaus a Tortolì e a Portu, nosi benint a conca in deretura is Perdas Orrùbia e a is spiàgias de Urri, chi belle ogha annu bìncint sa bandiera Blu po is arenilis prus bellus de Sardigna e de Itàlia.

Tortolì in su tempus colau est stètia su centru politicu, culturali, econòmicu e religiosu de s'Ogliastra, e oi puru est sa citadi prus manna e importanti de su territòriu, cun una populatzioni formada de genti chi benit de totu is biddas de ingiriu e de foras puru. Tortolì, peri irricendu de bonu coru a totus, sighit a poderai cun orgòllu s'identidadi linguistica e culturali sua, e a mandari a in antis is tradizionis e is usàntzias antigas.

Su corpetu

Gràtzias a is circas fatas de su sòciu folcloristicu Sant'Anna, est bessiu a pigiu chi su bestiri de sa fèmina, e cussu de s'òmini puru, in su tempus ant tentu medas cambiamentus. Comente s'iscit studiendu sa stòria, giai de is primus annus de su '700, Tortolì teniat raportus de cummèrciu cun Casteddu: parìcias familias erricas tortoliesas furint imparentadas cun is de su capulogu e de incuni nd'iant batiu modas e usàntzias culturalis, linguisticas e religiosas.

Difatis, is santus veneraus in Casteddu e a ingiriu, comentu Santu Lussòriu, Santu Millanu e Santa Arega, ddus agataus in Tortolì puru. In prus, Tortolì, finas a s'incumentzu de s'800 fut capulogu de provìntzia e teniat is Militzianus. Custu fatu est importanti poita chi castiaus su corpetu de gala de su bestiri de s'òmini, s'assimbìgiat meda meda a su de is Militzias de Casteddu.

In is fotografias de s'acabbu de s'800 e su cumentzu de su '900, si bìt su corpetu orrùbiu cun is urus nieddus a ingiriu, tzerriau però corpetu de sa Militzia. Ma segundu is circas fatas de su sòciu S. Anna, is militzianus chi faiant servitziu in Tortolì, si faiant fai sa divisa de is maistrus de pannu de su logu, duncas est possibili chi a sa fini, cun su tempus, is tortoliesus puru apant cumetzau a impreai cussu tipu de corpetu. Difatis, cun sa nàscia de su Rennu de Itàlia, furint stètias istituias is Guàrdias Realis, chi teniant un'atra uniformi diversa.

Tandu su corpetu de sa militzia, a s'acabbu fut intrada in sa bestimenta de is tortoliesus, de is de familia bona, chi finas a is primus annu de su '900 ddu poniant in mostra comentu s'innu de elegàntzia e de arricchesa.